

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי כ"ט בתמוז תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - נ"ג

1. משנה - הנודר מן התמרים - מותר בדבש תמרים. מסתנוית [ענבי חורף] - מותר בחומץ סתוניות. רבי יהודה בן בתירא אומר: כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו - אסור ביוצא הימנו, וחכמים מתירים. מה ההבדל בין ת"ק לחכמים?
הם חולקים לגבי הדעה ששינינו בברייתא: כלל זה אר"ש בן אלעזר:
כל דבר שדרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול, כגון תמרים ודבש תמרים, נדר בו - אסור ביוצא ממנו, נודר מיוצא ממנו - אסור בו.
כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול, נודר בו - אין אסור אלא ביוצא ממנו, שלא נתכוון לפרי עצמו אלא ליוצא ממנו.
ולפ"ז דעותיהם כדלהלן:
 - א. חכמים - כרשב"א בברייתא הסובר שבנודר מהתמרים כיון שדרכו וגם דרך היוצא ממנו לאכול - אסור בשניהם, ואילו בנודר מן הסתוניות כיון שאין דרכו לאכול, ודרך היוצא ממנו לאכול לכן אינו אסור אלא ביוצא ממנו.
 - ב. תנא קמא במשנתנו - חולק בין בתמרים ובין בסתוניות וסובר שבין באלו שדרכם לאכול ובין באלו שאין דרכם לאכול - אם נדר מהם אסור בהם ומותר ביוצא מהם.
 - ג. ריב"ב - סובר כרשב"א בתמרים שהדרך לאוכלו ודרך היוצא ממנו לאוכלו שאסור בשניהם, וחולק עליו בסתוניות וסובר שגם בהן הדין הוא שאסור בשתייהן אפילו שאין הדרך לאוכלו ודרך היוצא ממנו לאוכלו.
2. משנה - הנודר מן היין - מותר ביין תפוחים, מן השמן - מותר בשמן שומשמיין, מן הדבש - מותר בדבש תמרים, מן החומץ - מותר בחומץ סתוניות, מן הכרישין - מותר בקפלוטות, מן הירק - מותר בירקות השדה, והטעם בכולם כיון שיש להם שם לוויי.
מה החילוק בברייתא לגבי הנודר מן השמן?
בארץ ישראל - מותר בשמן שומשמיין ואסור בשמן זית, ובבבל - אסור בשמן שומשמיין ומותר בשמן זית.
במקום שמסתפקין מזה ומזה - אסור בזה ובה. ונתחדש שאפילו כשהרוב מסתפקין מאחד מהם, לא הולכים אחר הרוב כיון שספק איסורא לחומרא.
3. כיצד פסקה הברייתא לגבי הנודר מן הירק?
הנודר מן הירק בשאר שני שבוע - אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה.
ובשביעית - אסור בירקות השדה ומותר בירקות הגינה. כיון שבאותה שנה אין זורעים בגינות ומשתמשים רק בגדלים מאליהם.
והוסיף רבי אבהו בשם רבי חנינא בן גמליאל: שההיתר בירקות גינה דווקא במקום שאין מביאין ירק מחוצה לארץ לארץ, אבל במקום שמביאין ירק מחו"ל - אסור.
4. מצינו מחלוקת תנאים האם מביאים ירק מחו"ל. מה הטעם של מ"ד אין מביאין?
חושש שמא יכניס עמם לארץ גוש מעפר חוץ לארץ הדבוק לשורשי הירקות ויטמא טהרות.
5. משנה - אלו לשונות נדרי מאכל נוספים שנינו?
 - א. מן הכרוב - אסור באיספרגוס, מן האיספרגוס - מותר בכרוב.
 - ב. מן הגריסין - אסור במקפה, [תבשיל סמך המכיל גריסין] ורבי יוסי מתיר. מן המקפה - מותר בגריסין. מן המקפה - אסור בשום, ור' יוסי מתיר. מן השום - מותר במקפה.
 - ג. מן העדשים - אסור באשישים, ר' יוסי מתיר. מן האשישים - מותר בעדשים.
 - ד. חטה חטין שאני טועם - אסור בהן בין קמח בין הפת, גריס גריסין שאני טועם - אסור בהן בין חיין בין מבושליין.
רבי יהודה אומר: קונם גריס או חטה שאני טועם - מותר לכוס חיים.
הדינים מהברייתא: ר' שמעון בן גמליאל אומר:
 - א. חטה שאני טועם אסור לאפות ומותר לכוס, חטים שאני טועם אסור לכוס ומותר לאפות, חטה חטין שאני טועם אסור בין לכוס בין לאפות.
 - ב. גריס שאני טועם אסור לבשל ומותר לכוס, גריסין שאני טועם אסור לבשל, גריס גריסין שאני טועם אסור בין לבשל בין לכוס.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)